

2.4. การละเล่นของเด็กไทย

2.4.1 ประวัติความเป็นมาของการละเล่นของเด็กไทย

การละเล่นของเด็กไทยสันนิษฐานว่าเริ่มมีมาแต่สมัยโบราณ จากการศึกษาพบหลักฐานยืนยันได้ว่าการละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยนั้นมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน ดังหลักฐานซึ่งฉะบอบ โปษกฤษณะและคณะ (2522) ได้รวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมีกว่าถึงคนในสมัยนั้นว่าอยู่เย็นเป็นสุข อยากเล่นก็เล่นดังที่กล่าวว่า "ใครจักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักเลื้อน เลื้อน ..."แต่ไม่ได้กล่าวไว้ว่าคนสมัยนั้นมีการเล่นอะไรบ้างในตำราทำวสุรฉาลักษณ์ ซึ่งเป็นหนังสือสมัยเดียวกันได้กล่าวถึงการละเล่นของคนสมัยนั้นว่า "เดือนยี่ถึงพระราชพิธีบุษยาก็เลิก เกลิงพระโคกินเลี้ยงเป็นนักชดถุกษ์ หมูนางไม้ก็ได้ดูชดชึกว่าวหง่าว ฟังลำเนียงว่าวร้องเสนาะลั่นฟ้าไปทั่วทิวาราตรี "

ในสมัยอยุธยาได้กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้ในบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องนางมโนราห์ว่าในสมัยนั้นมีการเล่นลิงชิงหลัก และการเล่นปลาลงอวน ดังบทละครที่ว่า

"เมื่อนั้น โฉมพลพระศรีจุฬาเจ้าโสมตรุมโนราห์ มาเรามาเล่นกันให้สนุกจริงๆ มาเราจะวิ่งลิงชิงเสา ช้างโน้นนะเจ้าเป็นแดนพี่ ช้างนี้เป็นแดนเจ้านี้ เล่นลิงชิงเสาเหมือนกัน เหมือนกัน ถ้าใครวิ่งเร็วไปข้างหน้า ถ้าใครวิ่งช้าอยู่ข้างหลังนั้นเอาบัวเป็นเสาเข้าชิงกัน ชยิกไล่ผายผันไปมา

"เมื่อนั้น โฉมพลพระศรีจุฬา บอกโสมตรุมโนราห์ มาเราจะเล่นปลาลงอวนบัว ผุดสุดท้ายน้องเป็นปลา ลอยล่องมาเจ้าน้านวล จะชิงมือกันไว้เป็นสายอวน ดักทำหน้านวล เจ้าล่องมาออกหน้าที่ใครจับตัวหน้านวล คุณตัวเอาไว้ว่าได้ปลา"

"เมื่อนั้น เอวรณชวัญข้ามโนราห์ เป็นปลาตะเพียนทองท่องน้ำมา คือดังพระยาราชทรงทอง ล่องเข้าไปในอวนชวนไทร้อง มีก้องในสระพระคงคา"

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการละเล่นหลายอย่าง เช่น ตะกร้อ จ้องเต ชีมาส่งเมือง เป็นต้น ดังที่กล่าวไว้ในอิเหนา

บ้างตั้งวงตะกร้อเล่น	เพลายันแดดร่มลมสัด
ปะเตะโต้คู่กันลั่นทัด	บ้างถนัดเข้าเตะเป็นนาคู
ที่หนุ่มหนุ่มคะนองเล่นจ้องเต	สรวลเสเฮฮาขึ้นซึกุ
บ้างร่าอย่างขามลายุ	เป็นเหล่าเหล่าเล่นอยู่บนคิริ"

ในเรื่องขุนช้างขุนแผน ก็กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้ เช่น การเล่นไม้ทั้ง

"เมื่อกกลางวันยังเห็นเล่นไม้ทั้ง	กับอ้ายอึ้งอืดกุกกุกอ๊อ
แล้วว่าเจ้าเล่าก็ช่างนั่งมิเม	ว่าแล้วซื่ออย่าให้ลงไปเดินดิน

เรื่องพื้นความหลังของพระยาอนุমানราชชนได้เล่าถึงการละเล่นของเด็กไทยสมัย

ท่านว่า

"การเล่นของเด็กๆ นั้น ไม่ใช่มีปืน มีรถยนต์เล็กๆ อย่างที่เด็กเล็กเล่นกันเกร่อ อยู่เวลานี้ ลูกหนังสำหรับเล่น แม้มีแล้วก็แพง และยังไม่แพร่หลาย ดูกตาที่มีต้น คือ ดูกตาล้มลุกและดูกตาวราหมณ์ นั่งเท้าแขน สำหรับเด็กผู้หญิงเล่นดูกตาเหล่านี้ เด็กๆ ชาวบ้านไม่มีเล่น เพราะต้องซื้อ จะมีแต่ผู้ใหญ่ทำให้หรือไม่เด็กก็ทำกันเองตามแบบอย่างที่ยืบทอดจากรุ่นมาตั้งแต่ไหนไม่ทราบ เช่น ม้าก้านกล้วย ปืนก้านกล้วย ตะกร้อสานด้วยทางมะพร้าวสำหรับโยนเตะเล่น หรือดูกตาควยปั้นด้วยดินเหนียว"

"ของเล่นที่เด็กสมัยนั้นนิยมกัน คือ กลองหม้อตาล ในสมัยนั้นชาน้ำตาลทั้งหม้อ เมื่อใช้หมดแล้ว เด็กๆ ก็นำมาทำเป็นกลอง วิธีทำก็คือ ใช้ผ้าขี้ริ้วหุ้มปากหม้อเอาเชือกผูกรัดคอหม้อให้แน่นแล้วเอาดินเหนียวเหลวๆ ละเลงทาให้ทั่ว หาไม้เล็กๆ มาตีผ้าที่ซึ่งข้างๆ หม้อโดยรอบเพื่อขึ้นแรงให้ผ้าตึงก็เป็นอันเสร็จ ก็ได้ มีเสียงดัง ถ้ากลองหม้อตาลของใครดีกว่ากันเป็นเก่ง ถ้าตีกระพริบผ้าหุ้มขาดก็ทำใหม่ เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบเล่น หม้อข้าวหม้อแกง หรือ เล่นขายของ หุงข้าวต้มแกงไปตามเรื่อง เอาเปลือกส้มโอ เปลือกมังคุด หรือใบกันขวิด ผสมด้วยปูนแดงเล็กน้อย คั้นเอาน้ำขึ้น ๆ รองภาชนะอะไรไว้ไม่ช้าจะแข็งตัวเอามาทำเป็นวันขาย"

สมัยก่อนเด็กมีอิสระในการเล่นอย่างสนุกสนาน เด็กจะคิดเกมการเล่นนั้นด้วยตนเองแต่ปัจจุบันพ่อแม่ผู้ปกครอง และครูมีบทบาทในการกำหนดการเล่นของเด็ก ประกอบกับมีของสำเร็จรูปหลายอย่างซึ่งหาซื้อได้ง่าย และเมื่ออยู่ในโรงเรียนเด็กเล็กก็มีของเล่นที่ทางโรงเรียนเตรียมไว้ให้เล่น เช่น ไม้สั้น ไม้กระดก ม้าหมุน เป็นต้น การเล่นในที่ร่มก็เป็นการเล่นที่ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น หมากรอส โดมิโน เล่นกิตาร์ เป็นต้น ส่วนในช่วงเวลาพัก เด็กก็จะได้รับการฝึกกรีฑา และกีฬาสากลเบื้องต้นเป็นส่วนใหญ่ จนทำให้การเล่นที่มีมาแต่เดิมไม่ได้รับการถ่ายทอดเท่าที่ควรดังนั้นก็ยิ่งค่อยๆ เลือนหายไปทีละน้อย เช่น การเล่นกาบักไข่ ซี่ม้าส่งเมือง ซี่ม้าก้านกล้วย ขีดเขียน โคะเกวียน งูกินหาง เตะกะลา ตีจับ เตย ปาซี้เข้าทราย เล่นไม้จั่ว ปลาหมอตักกัก เลื้อยข้ามห้วย หมากรุก เป็นต้น

2.4.2 ความหมายของการเล่นและการละเล่นของเด็กไทย

พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน (2530) ได้ให้ความหมายของ "เล่น" และ "การละเล่น" ไว้ดังนี้

"เล่น" หมายถึง ทำเพื่อสนุกหรือผ่อนคลายอารมณ์ ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริงร่วมด้วย

"การละเล่น" หมายถึง มหรสพ การแสดงต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน หรือผ่อนคลายอารมณ์ให้เพลิดเพลิน

"การละเล่นของเด็กไทย" หมายถึง การกระทำของเด็กๆ ที่ทำไปเพื่อความสนุกสนานหรือผ่อนคลายอารมณ์ให้เพลิดเพลิน

ภาษาอังกฤษมีการใช้คำที่มีความหมายว่า การเล่น 2 คำ คือ play และ game ซึ่งมีความหมายต่างกัน

Play หมายถึง การเล่น เล่นสนุก (Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, 1974:649)

Game หมายถึง กิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือกันหรือการแข่งขันกันในการตัดสินใจ ที่ก้าวหน้า โดยมีจุดประสงค์และกฎเกณฑ์ที่แน่นอน (Dictionary of Gaming Modeling and Simulation, 1978: 60)

จาก Encyclopedia (The Encyclopedia Britannica vol.4:243) ได้ให้ความแตกต่างของคำว่า Game และ Play ไว้ดังนี้คือ

Play หมายถึง การเล่นอย่างบริสุทธิ์ และมักเป็นการเล่นที่ง่ายๆ เล่นเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ การเล่นจะเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ ส่วน Game นั้นผู้เล่นจะต้องเล่นตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

โรเจอร์ เดลอส (Roger Deyloze) ได้ให้ความหมายของการเล่นไว้ 3 ประเภทใหญ่คือ

1. เกม (Game) เป็นพฤติกรรมการเล่นที่อิสระ ผู้เล่นเล่นด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ มีกฎเกณฑ์กำหนดกติกาและสถานที่ ผู้เล่นไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะเป็นฝ่ายแพ้หรือฝ่ายชนะ บางที่มีการสวมบทบาทสมมติ เช่น เป็นตำรวจ เป็นผู้ร้าย เป็นต้น

2. เพล (Play) เป็นพฤติกรรมการเล่นเช่นเดียวกับเกม แต่ไม่มีการแข่งขัน ไม่มีกฎกติกาตายตัว ไม่มีการแพ้การชนะ เช่น การเล่นชายของ การเชิญผีต่างๆ เป็นต้น

3. สपोर्ट (Sport) เป็นพฤติกรรมการเล่นที่ไม่อิสระ เมื่อถึงเวลาแข่งขันกันแล้ว ผู้เล่นจะต้องลงแข่งขัน โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ เช่น ฟุตบอล (อ้างถึงในวารสาร ปานทูล, 2531)

ผะอบ โปษภุชะและคณะ (2522) ได้ให้ความหมายของการละเล่นของเด็กไทยว่า "เป็นการละเล่นต่างๆ ของเด็กที่นิยมเล่นกันในชีวิตประจำวันโดยสืบทอดมาจากคนรุ่นก่อน ซึ่งบางประเภทมีบทร้องและบทร่ายประกอบ ส่วนกฎเกณฑ์ต่างๆ กำหนดขึ้นเองตามข้อตกลงของกลุ่มผู้เล่นในแต่ละท้องถิ่น บางครั้งก็เล่นด้วยสนุกสนานรื่นเริง แต่บางครั้งก็เล่นเพื่อการแข่งขัน

เมื่อนำความหมายทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว จะเห็นว่า การละเล่นของเด็กไทยนั้นจะมีลักษณะเป็นทั้ง เพล (Play) และเกม (Game) กล่าวคือ การละเล่นของเด็กไทยบางชนิดจะมีลักษณะที่เล่นเพื่อความสนุกสนาน ไม่เน้นการแข่งขัน เช่น การเล่นชายของ จำใจ ภูกินหาง ตบแฉะ เป็นต้น ซึ่งการละเล่นดังกล่าวนี้เข้าลักษณะของเพล (Play) และมีการละเล่นของเด็กไทยอีกบางชนิดที่มีลักษณะเกม (Game) เพราะเป็นการแข่งขันกัน มีการตัดสินใจมีกฎกติกา เช่น อีตักเตย และรวมทั้งการละเล่นของเด็กไทยอื่นๆ ที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการเล่นเพื่อความสนุกสนาน และการเล่นที่มีกฎกติกาชัดเจนได้ด้วย

2.4.3 ประเภทของการละเล่นของเด็กไทย

การละเล่นของเด็กไทยสามารถแยกออกได้เป็นหลายประเภทตามลักษณะและสถานที่ของการเล่นนั้น ๆ ซึ่งมีผู้แบ่งประเภทการละเล่นของเด็กไทยไว้ดังนี้

สุรสิงห์สำรวม จิมพะเนา (2520) แยกประเภทของการละเล่นของเด็กไทยออกเป็น 7 ประเภทได้แก่

1. การละเล่นโดยการเลียนแบบการทำงานของผู้ใหญ่
2. การละเล่นโดยการเลียนแบบการประกอบอาชีพของผู้ใหญ่
3. การละเล่นโดยเลียนแบบวิถีหาอาหารของผู้ใหญ่
4. การละเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน
5. การละเล่นโดยมีกติกา
6. การละเล่นกับเพื่อน ๆ โดยไม่มีกติกา
7. การละเล่นแข่งขันโดยมีการพนัน

ผะอบ โปกฤษณะและคณะ (2522) ได้แบ่งการละเล่นของเด็กไทยออกเป็น 7 ประเภท

คือ

1. การละเล่นกลางแจ้ง ซึ่งประกอบด้วย การละเล่นที่มีบทร้องและไม่มีบทร้อง
2. การละเล่นในร่ม ซึ่งประกอบด้วย การละเล่นที่มีบทร้องและไม่มีบทร้อง
3. การละเล่นกลางแจ้งหรือในที่ร่มก็ได้ ซึ่งประกอบด้วย การละเล่นที่มีบทร้องและ

ไม่มีบทร้อง

4. การละเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่
5. การละเล่นบทร้องเลียน
6. การละเล่นประเภทเบ็ดเตล็ด
7. การละเล่นปริศนาคำทาย

วิราภรณ์ ปานาทกุล (2531) ได้แบ่งการละเล่นของเด็กไทยออกเป็น 5 กลุ่ม

ดังนี้

1. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการพูด และการฟัง
2. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการนับ การคาดคะเน การกะระยะ การจำแนก

ประเภท จำพวก จำแนกเสียง

3. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการคิด การใช้ไหวพริบปฏิภาณ ความคล่องแคล่ว

การตัดสินใจ

4. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อ การขีดการเขียน การลากเส้น

การวาดรูป เขียนรูปทรง การสาน การวิ่ง การกระโดด การทรงตัว

5. การละเล่นที่เน้นการปลูกฝังค่านิยม ทักษะคติในด้านต่าง ๆ

จากเอกสารดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการละเล่นของเด็กไทย แบ่ง ได้หลายประเภท แตกต่างกันไปตามลักษณะการเล่น สถานที่ รูปแบบ และกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ และตามจุดประสงค์การเล่น

2.4.4 ความสำคัญของการเล่น

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531) กล่าวว่า การเล่นเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับเด็กมาก ทั้งนี้เพราะการเล่นเป็นวิธีที่เด็กจะตอบสนองต่อความสนใจใคร่รู้ของตนเอง และสร้างประสบการณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้กับตัวเอง ในขณะที่เด็กกำลังเล่นนั้นก็แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสามารถส่วนรวมที่มีอยู่ในตัวออกมา เช่น ความสามารถในการใช้ร่างกาย ภาษา การแสดงออกทางอารมณ์ และความสัมพันธ์กับผู้อื่นแต่ผู้ใหญ่บางคนคิดว่าการเล่นของเด็กเป็นสิ่งที่เด็กทำไปโดยไม่รู้อะไร ซึ่งแท้จริงแล้วการเล่นก็คือ การทำงานในชีวิตของเด็กและเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนจะต้องทำ

ซัทตัน-สมิธ (Sutton-Smith อ้างถึงในเลขา ปิยะอัจฉริยะ, 2523) มีความเห็นว่า พฤติกรรมการเล่นของเด็กนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และมีความต่อเนื่องของการใช้ทักษะทางกายและทางความคิดซึ่งจะเปลี่ยนไปตามพัฒนาการของเด็ก การเล่นจึงเครื่องชี้วัดภาวะทางร่างกายสมองบุคลิกภาพ และสังคมของเด็กได้

สคาร์ฟ (Scarfe อ้างถึง ในศรัณย์ ดำริสุข, 2529) ให้แนวคิดว่า การเล่นของเด็ก คือ วิธีการค้นพบโลกใหม่เป็นการทดลองให้เด็กสร้างความสัมพันธ์ของตนเองกับโลกใหม่เป็นการทดลองให้เด็กปรับตัวกับโลก กับชีวิตการงานและฝึกทักษะที่จำเป็นชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นทำให้เด็กมีความมั่นใจและค้นพบตัวเองทีละน้อย

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษาเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กกับลำดับขั้นการเล่น ดังที่ เลขา ปิยะอัจฉริยะ (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2524) ได้รวบรวมผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ เอาไว้ ดังนี้

1. ผลจากการวัดความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ในทางบวก(Correlates Positively) กับลำดับขั้นพัฒนาการการเล่นของเด็ก (Fireteison and Ross.1975)
2. ความสามารถในการยอมรับความคิดเห็น และทัศนะของผู้อื่น มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก (Rubin and Maioni.1975)
3. ความสามารถในการแยกและจัดหมู่ จัดประเภทสิ่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก(Rubin and Maioni 1975)
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก(Hartshorn and brantlay.1973)
5. ปริมาณและความซับซ้อนของภาษาที่เด็กใช้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับ

ชั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก (Lovinger.1974)

6. คะแนนเชาว์ปัญญา ความจำเกี่ยวกับลำดับชั้นของเรื่องราวและทักษะในการเล่าเรื่องมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับชั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก (Saltz and Johnson. 1974)

ประโยชน์ของการเล่นของเด็กไทย สรุปได้ดังนี้

1. การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมพัฒนาการทางกายในด้านการฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ให้เจริญเติบโต ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ในแง่ทำให้เด็กรู้สึกสบาย ร่าเริงแจ่มใส ปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งกันและกัน รู้จักการให้และการรับ รู้จักร่วมมือ การสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนฝูง นอกจากนั้นการเล่นของเด็กยังช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นต้น

2. การเล่นยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเล่นของเด็กจัดว่าเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง เช่น เด็กที่เล่นตุ๊กตาจะเรียนรู้รูปร่าง ลักษณะ และส่วนประกอบของตุ๊กตา ตลอดจนสีและสิ่งที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา เมื่อเด็กเจริญขึ้นก็สามารถเรียนรู้จากการเล่นมากยิ่งขึ้น นั่นคือ การเล่นส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง

3. การเล่นสนองความต้องการของเด็ก เมื่อเด็กได้เล่นก็จะได้แสดงออกได้ระบายอารมณ์ และความต้องการต่างๆ อันเป็นการผ่อนคลายไม่ให้เกิดความตึงเครียดมักจะสมมติว่าได้รับโดยการเล่น เป็นการจูนใจสิ่งที่ผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันของเด็ก ช่วยให้เด็กรู้จักวางแผนทำสิ่งต่างๆ และช่วยให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวด้วย

4. การเล่นช่วยฝึกฝนมารยาทที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเล่น ทำให้เด็กรู้จักการแพ้ชนะ เข้าใจความหมายของกฎธรรมและความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ การเล่นบางประเภทฝึกให้เด็กเป็นคนอดทน เสียสละและสร้างความเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น

2.4.5 พัฒนาการและการเล่นของเด็กวัยประถมศึกษา

พรณี ชูทัย (2522) ได้กล่าวว่า เด็กวัยประถมศึกษา เป็นเด็กที่มีอายุประมาณ 6-10 ปี ซึ่งจัดอยู่ในวัยเด็กตอนกลาง (Middle Childhood) วัยนี้จะมีความพร้อมมากขึ้น และสนใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเองมากขึ้น พัฒนาการจะมีขึ้นตามวัย ไม่ว่าจะเป็นทางกาย จิตใจ อารมณ์ หรือสังคมก็ตาม พัฒนาการของเด็กพอสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย ร่างกายจะขยายออกทางส่วนสูง มากกว่าส่วนกว้างกล้ามเนื้อ แขน ขา ทำงานประสานกันดีขึ้น ช่วยให้เด็กสามารถเล่นกีฬากลางแจ้ง ได้ดีชอบทำกิจกรรมและทำอย่างรวดเร็ว ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนใจและแนะนำการเล่นออกกำลังกายให้เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อร่างกาย

2. พัฒนาการทางอารมณ์ เด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและบุคคลอื่นรวมทั้ง

ประสบการณ์ใหม่ ระเบียบวินัยและบทเรียน เด็กต้องการมีเพื่อนร่วมเล่นและร่วมทำกิจกรรม ต้องการเล่นสนุกสนานเพลิดเพลินและการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ

3. พัฒนาการทางสังคม สังคมของเด็กวัยนี้ยังไม่กว้างขวางนัก เริ่มจะเข้ากลุ่มเพื่อน การเล่นยังคงเป็นการเล่นที่ต่างคนต่างเล่น เพียงแต่อยู่รวมกลุ่มกันเท่านั้นวิธีการเปลี่ยนอยู่เสมอ ส่วนมากมักจะเอาแต่ใจตัวเอง ต้องการเอาชนะเพื่อนจึงควรมีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ ด้วยการเล่นจึงจะเป็นไปอย่างราบรื่น เมื่อเจริญวัยขึ้นมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เพื่อนยอมรับได้ดีขึ้น รู้จักยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของคนอื่น ชอบเล่น กิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวทั้งตัว เช่น วิ่งไล่จับกัน ครูจะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมได้ โดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการทำงาน วิธีการเล่นเป็นทีม ตลอดจนการเป็นผู้ชนะ และผู้แพ้ที่ดี

4. พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในวัยนี้เกิดจากการที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะจากการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ การได้เห็นภาพยนตร์และโทรทัศน์ ทำให้รู้จักค้นคว้า ลงมือทำเอง เหล่านี้เป็นมูลเหตุสำคัญ ทำให้เด็กพึ่งตัวเองได้มากขึ้นเรื่อยๆ พัฒนาการทางปัญญาที่เห็นชัด มีจินตนาการสูงขึ้น เพราะได้รากฐานจากการอ่านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงานอดิเรกและกิจกรรมในชั้นเรียน

ส่วนพัฒนาการในการเล่นของเด็กประถมศึกษา ซึ่งกำลังอยู่ในวัยเด็กตอนกลางนั้น การเล่นของเด็กในวัยนี้จะเริ่มสมบูรณ์ขึ้น และเริ่มมีความคิดที่จะเอาชนะคนอื่น โดยมักจะทำในสิ่งที่คนอื่นทำก่อน เพื่อที่จะแข่งขัน และเอาชนะด้วยกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เคารพกฎเกณฑ์มากกว่าวัยที่ผ่านมา แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงกฎอยู่เสมอตามความเหมาะสมของการเล่น เพราะเด็กในวัยนี้ยังมีความคิดเกี่ยวกับการเล่นในลักษณะเฉพาะตัว แต่ละคนแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่ยังสนใจกับการสร้างกฎมากแต่ยังเข้าใจไม่สมบูรณ์ เพราะการเล่นที่เด็กคิดขึ้นยังมีการเลียนแบบผู้ใหญ่หรือผู้อ่อนอยู่กฎเกณฑ์กติกาที่คิดตั้งขึ้นยังไม่แน่นอน อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บางครั้งเด็กอาจจะละเมิดกฎโดยไม่รู้ตัวเพื่อต้องการเอาชนะในการแข่งขันแต่ละครั้ง

การเล่นของเด็กวัยประถมศึกษาส่วนใหญ่มักรวมกลุ่มเป็นทีมจำนวนไม่มากไม่จำกัดเพศชายเพศหญิง และมักจะเล่นการละเล่นประเภทกลางแจ้งมากกว่าในร่ม เด็กชายชอบการละเล่นที่มีการแข่งขันประเภทเล่นกลางแจ้ง เช่น ลูกหิน วิ่งเปี้ยว เป็นต้น ส่วนเด็กหญิงชอบการเล่นที่สามารถเล่นในร่มได้ และหาวัสดุได้ง่ายในห้องถิ่นตามฤดูกาลต่างๆ เช่น เล่นขายของ อัดก้นหมากเก็บ เป็นต้น

2.4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นของเด็กไทย

ผศอภ โปษภุษะและคณะ (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเล่นของเด็กภาคกลาง เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยการรวบรวมวิธีการเล่นต่างๆ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การเล่นของเด็กไทยมีคุณค่า ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กทั้งกาย จิตใจ ส่งเสริมความเจริญทางสติปัญญา

ไทวนวิบ ผักคาคะเนเหตุการณ์ การเล่นทายปริศนา ก็มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทางความคิด การสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและการเล่นของไทยให้คุณค่าทางวัฒนธรรมสังคมและภาษา

รัชทร ก่อนบุญช่วย (2522) ได้ศึกษาผลของเกม และปริศนาคณิตศาสตร์ ที่มีต่อทัศนคติวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ และคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่าการเล่นเกม และปริศนาคำทายช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ช่วยส่งเสริมการคิดหาเหตุผลทางตรรกศาสตร์ได้ดีตลอดจนช่วยให้นักเรียนที่มีทัศนคติที่ต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2523) ได้ศึกษาผลของประสบการณ์การเล่นที่มีต่อการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย พบว่า ประสบการณ์การเล่นที่ให้กับเด็กไม่มีผลทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กแตกต่างกัน แบบและลักษณะของพฤติกรรมการเล่นแก้ปัญหาของเด็กคือ การเล่นโดยใช้เวลาน้อยและมีพฤติกรรมการเล่นแก้ปัญหาอยู่ในลำดับที่สูง และการเล่นโดยใช้เวลานานขึ้นและมีพฤติกรรมการเล่นแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางหรือเบื้องต้น ลำดับชั้นพฤติกรรมการเล่นและเวลาที่เด็กใช้ในการแก้ปัญหามีส่วนเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของเด็ก เด็กใช้เวลาในการแก้ปัญหาแต่แต่ละปัญหาอย่างต่อเนื่องกัน และเด็กส่วนใหญ่ได้เชื่อมโยงความสามารถและทักษะที่ใช้ในการแก้ปัญหาหนึ่ง ไปสู่การแก้ปัญหาอีกปัญหาหนึ่ง

อมรา เย็นเปี่ยม (2529) ได้ศึกษาการทดลองสอนหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยใช้สื่อที่เน้นศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างเสริมเจตคติต่อวัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยสื่อที่เน้นศิลปวัฒนธรรมไทย มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยสื่อที่ไม่เน้นศิลปวัฒนธรรม

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสาร (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนของวิชาคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยการเล่นพื้นบ้านของไทยกับวิธีการฝึกตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยการเล่นพื้นบ้านของไทยมีความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าที่ได้รับการฝึกทักษะตามคู่มือครู

สุนน อมรวิวัฒน์ (2532) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงมนุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยตามวิถีชีวิตไทย พบว่า การเล่นของเด็กไทยในชนบทเปิดโอกาสให้เด็กสัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้อย่างเต็มที่และช่วยให้เด็กเรียนรู้เคารพกฎกติกา การปรับตัว รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักรอจังหวะ รอโอกาส และฝึกคุณธรรม ต่าง ๆ เช่น ความอดทน เป็นต้น

โสมลัดด์ บุญยิ่ง (2532) ได้ศึกษาศึกษาการเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบการเล่นของไทย และการสอนปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเล่นของไทยมีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จงจิต คำลิม (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับก่อนประถมที่ได้รับการฝึกทักษะ โดยวิธีการเล่นพื้นบ้าน ของเด็กไทย กับวิธีการฝึกทักษะตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ ฝึกทักษะ โดยวิธีการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยมีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและความคิด สร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะตามคู่มือครู

ภัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษาผลของการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านของ ไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยการ ใช้การเล่นพื้นบ้านของ ไทยมีคะแนนทักษะ ทางสังคมในด้านมีมารยาทสังคม การแสดงความรับผิดชอบและมีลักษณะความเป็นผู้นำ การ ช่วยเหลือผู้อื่น และมีสังคมมีดีสูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคม โดยการ ใช้ การเล่นพื้นบ้านของ ไทย

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่าการเล่นของเด็กไทยส่งเสริมให้ เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี มีความเจริญทางสติปัญญา ไหวพริบ ฝึกการคาดคะเนเหตุการณ์ ฝึกให้นักเรียน รู้จักการสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว การเล่นของเด็กยังช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัว ควบคุมอารมณ์ รู้จักรอ จังหวะ รอโอกาส ฝึกคุณธรรมต่างๆ เช่น ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใน ขณะที่เด็กได้เล่นเด็กจะ ได้มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ การเล่นยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี และให้คุณค่าทาง วัฒนธรรมสังคมและภาษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา นำการเล่นของเด็กไทยมาจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและความคิดสร้างสรรค์